

TE GAST

Wat is er mis met Liwwadders?

'Ja jongu nee juh!' op bebouwing aan het Wilhelminaplein. FOTO LC

Nee, er is niets mis met het Liwwadders: dit stukje gaat over spelling! Het stadsdialect van Leeuwarden is in 2018 zichtbaarder dan ooit. Dan mogen we het toch wel een keertje over de schrijfwijze hebben? Zo komt naast Liwwadders ook Leewarders voor, dus wat is nu het beste? Ik zeg: zonder een u is het zeker niet goed.

Voordat ik dit onderbouw nog even dit. Waar het om gaat, is dat we moeten luisteren hoe het klinkt en dat proberen weer te geven op schrift. Dus niet andersom: een spelling bedenken en dan de naam anders gaan uitspreken dan voorheen.

Onderbouwing dus. Een bijzonderheid van het Nederlands (daar behoort dit dialect toe) is dat het (naast de f en de v) twee w's heeft. De w van water vorm je anders dan de w van eeuw. De

Wie bedenkt er nu dat 'jongu' op een u moet eindigen?

w van water met de onderlip tegen de tanden, de w van eeuw met beide lippen.

De naam Leeuwarden wordt in Friesland op allerlei manieren uitgesproken, maar de w niet. Die is altijd de w van eeuw. Aan de uitspraak Lee-warden herken je de 'Hollander'. En mensen van beneden de grote rivieren leggen ook nog de klemtoon verkeerd.

Degene die de spelling van het

Nederlands heeft bedacht, heeft ervoor gezorgd dat de w van eeuw altijd achter een u staat: eeuwen, rauwe, ruw, jouwe, nieuwe enz. (Hoe moet dat dan als die w aan het begin van een woord staat? Antwoord: dat komt niet voor. Behalve bij Limburgers, Vlamingen, Surinamers en Antillianen of als we Engelse leenwoorden op z'n Engels uitspreken: W.F. Hermans schreef dan voor de grap oe-isky. In 'gewoon' Nederlands is de begin-w altijd de w van water.)

Een goede weergave van de goede uitspraak van Leeuwarden is dus met een u, zoals het natuurlijk ook officieel is. Nu eens goed luisteren naar hoe Leeuwarders de naam van het stadsdialect uitspreken. Daarin hoor je óók de w van eeuw! Een goede weergave van de naam van dat dialect bevat dus een u.

Er is trouwens verschil van mening over de klinker die aan de w voorafgaat. We horen daar zo ongeveer de e van de. Die kun je op diverse manieren schrijven. Maar Leuwadders is verward en Liuwadders is wel wat gek. Mij lijkt daarom Luwadders of Luwwadders het beste.

Intussen is het Stadsfries van Leeuwarden hoog verheven boven het Zaailand. Trots, maar wel erg zinledig, weergalmen daar de kreten: 'Ja jongu, nee juh' en 'Nee jongu, ja juh'. Even een vraagje over deze diepe gedachten: wie bedenkt er nu dat 'jongu' op een u moet eindigen?

PETER NIEUWENHUIJSEN
Taalkundige te Leeuwarden